

UŻYTKOWANIE

Literatura:

red. E. Gniewek, P. Machnikowski, *Zarys prawa cywilnego*, Warszawa 2014

red. E. Gniewek, *Kodeks Cywilny. Komentarz*, Wydanie 4, Warszawa 2010

Opracowała mgr Irena Krauze – Lisowiec

Treść użytkowania

Prawo niezbywalne,
Użytkowanie odpłatne / nieodpłatne
Użytkowanie terminowe / bezterminowe

Zakres
użytkowania
można
ograniczyć
przez wyłącznie
oznaczonych
pożytków rzeczy

Prawo do używania
rzeczy

Prawo do pobierania
pożytków

Wykonywanie
użytkowania
nieruchomości
można
ograniczyć do jej
oznaczonej
części

Obciąża rzecz
W CAŁOŚCI

Przedmiot użytkowania

```
graph TD; A[Przedmiot użytkowania] --> B[Rzeczy ruchome]; A --> C[Nieruchomości];
```

Rzeczy ruchome

Nieruchomości

Przedmiot użytkowania

**Rzeczy niez używalne
oznaczone co do tożsamości**

Po
wygaśnięciu
użytkowania
następuje
zwrot rzeczy

**Użytkowanie nieprawidłowe:
rzeczy oznaczone co do gatunku i
pieniądze**

Użytkownik staje się z chwilą
wydania mu tych przedmiotów ich
właścicielem. Po wygaśnięciu
użytkowania obowiązany jest do
zwrotu według przepisów o zwrocie
pożyczki.

Zespół środków produkcji

Użytkownik, w granicach dobrej gospodarki,
może zastępować poszczególne składniki innymi,
które stają się własnością właściciela

Użytkowanie praw

Jeżeli użytkowany zespół środków produkcji ma
być zwrócony według oszacowania,
użytkownik nabywa własność jego
poszczególnych składników z chwilą, gdy
zostały mu wydane; po ustaniu użytkowania
obowiązany jest zwrócić zespół tego samego
rodzaju i tej samej wartości, chyba że inaczej
zastrzeżono.

O BOWIĄZKI UŻYTKOWNIKA

Wykonywanie swojego prawa zgodnie z wymaganiami prawidłowej gospodarki

Ponoszenie ciężarów, które zgodnie z zasadami prawidłowej gospodarki powinny być pokrywane z pożytków rzeczy

Dokonywanie napraw rzeczy i innych nakładów na rzecz związanych ze zwykłym korzystaniem z rzeczy

Niezwłoczne zawiadomienie właściciela o dochodzeniu przez osobę trzecią przeciwko użytkownikowi roszczeń dotyczących własności rzeczy

Po wygaśnięciu użytkowania zwrócenie rzeczy w takim stanie, w jakim ta rzecz powinna znajdować się stosownie do przepisów o wykonywaniu użytkowania

Powstanie użytkowania

Umowa

Strony umowy: właściciel i użytkownik.

Treść użytkowania – co do zasady przepisy bezwzględnie obowiązujące (natomiast można zmodyfikować zakres użytkowania co do pożytków rzeczy i zakres wykonywania użytkowania na nieruchomości, rozkład wzajemnych obowiązków stron, ustalić termin końcowy użytkowania).

Wygaśnięcie użytkowania

Na zasadach ogólnych, np.
zrzeczenie się prawa, konfuzja

Wskutek niewykonywanie prawa
użytkowania przez 10 lat

Przedawnienie roszczeń właściciela o naprawienie szkody z
powodu pogorszenia rzeczy albo o zwrot nakładów
oraz roszczenie użytkownika o zwrot nakładów na rzecz

1 rok

od zwrotu rzeczy

Użytkownik

**Osoba
fizyczna**

**Inna niż rolnicza
spółdzielnia
produkcyjna
osoba prawna**

**Rolnicza
spółdzielnia
produkcyjna**

**Użytkowanie
gruntów Skarbu
Państwa**

**Użytkowanie
wkładów
gruntowych**

Przepisy regulujące użytkowanie rzeczy przez osobę fizyczną

→ **Wygaśnięcie użytkowania najpóźniej z chwilą śmierci osoby fizycznej**

→ **Użytkownik obowiązany jest zachować substancję rzeczy oraz jej dotychczasowe przeznaczenie**

→ **Użytkownik może zakładać w pomieszczeniach nowe urządzenia w takich granicach jak najemca (oświetlenie elektryczne, gaz, telefon, radio i inne podobne urządzenia, chyba że sposób ich założenia sprzeciwia się obowiązującym przepisom albo zagraża bezpieczeństwu nieruchomości art. 684 kc)**

→ **Właściciel może z ważnych powodów żądać od użytkownika zabezpieczenia, wyznaczając mu w tym celu odpowiedni termin**

(inaczej właściciel może wystąpić do sądu o wyznaczenie zarządcy sądowego, użytkownik może żądać uchylecia zarządu, gdy daje odpowiednie zabezpieczenie)

→ **Właściciel może odmówić wydania przedmiotów objętych użytkowaniem nieprawidłowym, dopóki nie otrzyma odpowiedniego zabezpieczenia**

Może zbudować i eksploatować nowe urządzenia służące do wydobywania kopalin z zachowaniem przepisów prawa geologicznego i górniczego (zawiadomienie właściciela, uprawnienia właściciela do żądania zaniechania albo zabezpieczenia roszczenia o naprawienie szkody, gdy urządzenia zmieniałyby przeznaczenie gruntu albo naruszały wymagania prawidłowej gospodarki)

Przepisy regulujące użytkowanie przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną gruntu Skarbu Państwa

Użytkowanie ustanowione jako prawo terminowe / bezterminowe, ponadto prawo wygasa z chwilą likwidacji spółdzielni

Zabudowany grunt Skarbu Państwa – przekazanie budynków i innych urządzeń do użytkowania albo na własność

Wzniesione przez użytkownika budynki i inne urządzenia stanowią własność użytkownika, chyba że w decyzji o przekazaniu gruntu zastrzeżono, iż mają stać się własnością Skarbu Państwa

Wygasnięcie użytkowania – budynki i inne urządzenia trwale z gruntem związane należące do użytkownika stają się własnością Skarbu Państwa (użytkownik może żądać zapłaty ich wartości w chwili wygaśnięcia użytkowania, chyba że zostały wzniesione wbrew społeczno-gospodarczemu przeznaczeniu gruntu)

Przepisy dotyczące własności budynków stosuje się odpowiednio do drzew i innych roślin

Użytkownik może zmienić przeznaczenie użytkowanych przez siebie gruntów Skarbu Państwa albo naruszyć ich substancję, chyba że w decyzji o przekazaniu gruntu inaczej zastrzeżono

Odrębna własność budynków i innych urządzeń jest prawem związanym z użytkowaniem gruntu (prawo użytkowania jest niezbywalne, dlatego prawa z nim związane także są niezbywalne)

Przepisy regulujące użytkowanie przez rolniczą spółdzielnię produkcyjną wkładów gruntowych

→ Użytkownik nabywa z chwilą przejęcia wniesionych przez członków spółdzielni wkładów gruntowych ich użytkowanie, jeżeli statut rolniczej spółdzielni lub umowa z członkiem spółdzielni inaczej nie postanawia

→ Nie stosuje się przepisów co do formy aktu notarialnego przy ustanowieniu użytkowania nieruchomości

→ Statut spółdzielni może postanawiać, że – gdy wymaga tego prawidłowe wykonanie zadań spółdzielni – przysługuje jej prawo do zmiany przeznaczenia wkładów gruntowych oraz uprawnienie do naruszenia ich substancji albo jedno z tych uprawnień

→ Wzniesione przez użytkownika budynki i inne urządzenia stają się własnością użytkownika

→ Zasadzone przez użytkownika drzewa i inne rośliny stają się własnością użytkownika

→ Wygaśnięcie użytkowania – działka gruntu, na której znajdują się budynki i inne urządzenia będące własnością użytkownika może być przez użytkownika przyjęta na własność za zapłatą wartości z chwili wygaśnięcia użytkowania.

Drzewa i inne rośliny stają się własnością właściciela gruntu

Przepisy regulujące użytkowanie rzeczy przez inne niż rolnicze spółdzielnie produkcyjne osoby prawne

Do innych wypadków użytkowania przez osoby prawne stosuje się przepisy ogólne o użytkowaniu i odpowiednio przepisy o użytkowaniu przez osobę fizyczną, o ile użytkowanie to nie jest inaczej uregulowane innymi przepisami

Dziękuję za uwagę.